

Hoofdstuk 1 | Waarom is praten over het geloof nodig?

'Ik zag dat jullie op de jeugdclub een boekje hebben over de vrucht van de Heilige Geest. Waar hebben jullie het vanavond precies over gehad?' vraagt Rick aan Amelie (12). Die haalt haar schouders op. 'Nou?' dringt Rick aan. 'Weet ik veel', zegt Amelie terwijl ze verder scrolt door de berichtjes op haar telefoon. 'Ik denk dat je dat best weet. Een van de vruchten?' Weer een beweging met haar schouders: 'Mmm, geen zin om te praten.'

Een van de mooiste en belangrijkste dingen van de christelijke opvoeding is met je kind praten over het geloof. Soms ontstaat er spontaan en onverwacht een gesprek van hart tot hart, zoals tussen Rick en Jesper. Meestal vraagt het inspanning van ouders om in gesprek te komen en te ontdekken wat er in hun kind leeft. Als Rick met Amelie wil praten, vlot het helemaal niet. Het is aan Rick om te ontdekken hoe dat komt en te bedenken hoe hij wel in gesprek kan komen. Een goed gesprek laat zich niet dwingen. Toch kunnen ouders veel doen om met hun kind in gesprek te komen over het geloof. Daarbij gaat het niet altijd om lange of diepe gesprekken, maar ook om alledaagse gesprekjes die laten zien dat ons hele leven op God gericht is.

Jolien heeft net Thamar (7) op bed gelegd. Samen hebben ze gebeden of Thamar vannacht lekker kan slapen en geen enge dromen krijgt. Het geeft Thamar rust als ze daarvoor bidden. Nu loopt Jolien naar de zolderkamer van Boaz (9). Hij ligt een boek te lezen over dinosaurusen. 'Wanneer zijn die geschapen, mam? Ik denk gelijk met de landdieren, maar dan moeten ze op dezelfde dag al uitgestorven zijn, want dino's leefden niet gelijk met mensen.'

Joël (15) stapt net binnen als Jolien even later de trap af komt. Hij heeft vakken gevuld. 'Mam, ze zaten stom te doen in de pauze, omdat ze ontdekt hebben dat ik naar de kerk ga. Ze vroegen hoe ik kan weten dat God bestaat. Weet u dat?'

Als het gaat om 'praten over het geloof', wat bedoelen we dan precies? Jolien heeft op één avond drie heel verschillende gesprekken die allemaal te maken hebben met het geloof. Dat de gesprekken verschillen komt doordat de kinderen in een andere leeftijdsfase zitten, maar ook doordat het verschillende personen zijn met een eigen karakter en elk hun eigen vragen of gedachten. Praten over het geloof heeft heel veel kanten. Je hebt bijvoorbeeld gesprekken naar aanleiding van het Bijbellezen, discussies over tijdsbesteding, gesprekken over hoe God wil dat we met elkaar omgaan in een relatie en momenten waarin je van hart tot hart iets kunt delen over het leven met de Heere.

- › Welke gesprekken over het geloof die je in je kindertijd had, zijn jou bijgebleven?
- › Kun je voorbeelden geven van gesprekken die jou goed afgaan en van gesprekken die jij lastig vindt om te voeren met je kind?

Kinderen worden niet alleen gevormd door gesprekken van hart tot hart. Het zit niet altijd in het grote. Juist heel alledaagse gesprekjes kunnen soms duidelijk maken hoe anders je tegen het leven aankijkt dan iemand die niet gelooft. De gewone gesprekjes over de plaat in de kinderbijbel en de gesprekken over grote vragen, de discussies en

Hoofdstuk 1 | *Waarom is praten over het geloof nodig?*

de persoonlijke verhalen, ze zijn allemaal nodig in de opvoeding en voor allemaal proberen we handvatten te geven in dit boek. Maar eerst bespreken we waarom praten zo belangrijk is.

Waarom is praten over het geloof nodig?

Praten is een Bijbelse opdracht

- ✓ God laat zichzelf kennen door woorden
- ✓ God vraagt ouders om over Hem te spreken
- ✓ Ouders hebben bij de doop beloofd hun kind te onderwijzen
- ✓ Praten is van levensbelang

Praten helpt om je kind te begrijpen en te bereiken

- ✓ Door te praten ontdek je wat er in je kind leeft
- ✓ Door te praten kun je je kind verder helpen
- ✓ Je kind ontdekt wat belangrijk is
- ✓ Praten geeft verdieping

Praten is een Bijbelse opdracht

God laat zichzelf kennen door woorden

Janne (11 maanden) kijkt aandachtig naar haar grote broer Rutger (5), die zijn stukjes appel met een vork opprikt. Ze pakt haar eigen vorkje en probeert het na te doen. Dat lukt niet. Boos smijt Janne haar vork weg, pats, op Rutgers bord. Die schrikt en schreeuwt: 'Hou je vork bij je!' Daar schrikt Janne weer van en ze begint hard te huilen. Marleen tilt Janne op

en zegt: 'Jij schrok, hè Rutger, van die vork. Maar je moet niet tegen Janne schreeuwen, hoor, ze is nog zo klein, ze snapt het nog niet.'

Kinderen leren enorm veel door na te doen. Marleen hoeft niet tegen Janne te zeggen hoe ze haar vork moet gebruiken, dat leert ze omdat ze het bij Rutger ziet. En Rutger leert hoe je met kleine kinderen omgaat door te zien hoe zijn ouders dat doen. Maar zeker als het niet over concrete dingen gaat (zoals leren eten), maar over abstractere dingen (zoals het omgaan met baby's), dan lukt opvoeden niet zonder woorden. Je kunt dan niet de nuances overbrengen. De moeder van Rutger laat met haar voorbeeld zien hoe hij met zijn zusje moet omgaan. Maar ook legt ze met woorden aan hem uit hoe het werkt. Geloofsofvoeding kan ook niet zonder praten. We kunnen God niet zien. Daarom lukt het niet om zonder woorden te laten weten wie Hij is. De Heere gebruikt Zelf ook woorden om Zich te openbaren. Hij laat niet toe dat er beelden van Hem worden gemaakt, maar Hij laat Zichzelf kennen door verhalen, geschiedenissen, wetten, profetieën en beloften. Eerst werden die woorden mondeling doorverteld. Nu hebben we de Bijbel, waarin Gods woorden opgeschreven staan. Dat Woord mogen we doorvertellen, zodat ook onze kinderen leren wie God is, Die ze niet zien kunnen.

God vraagt ouders om over Hem te spreken

In de Bijbel geeft God aan ouders de taak om met hun kinderen over Hem te spreken. Bijvoorbeeld in Deuteronomium 6:7. Daar worden ouders opgeroepen om met hun kinderen te spreken over de woorden van God als ze in hun huis zijn, als ze onderweg zijn, als ze naar bed gaan en als ze opstaan. Als je deze tekst leest, zie je meteen waarom deze taak bij de ouders ligt en niet bij de kerk of school. Het

Hoofdstuk 1 | *Waarom is praten over het geloof nodig?*

spreeken over God is namelijk niet iets wat op zichzelf staat, iets wat nog moet naast de gewone opvoeding. Het is juist helemaal onderdeel van het dagelijks leven: je doet het thuis en onderweg, bij het naar bed gaan en het opstaan. De hele dag door dus.

Wanneer je als ouders in het gewone dagelijkse leven over God spreekt, wordt het niet zo snel beladen. Als je er speciaal voor gaat zitten, kun je als kind én ouder het gevoel hebben dat het nu moet gebeuren. Tijdens de dagelijkse gebeurtenissen is het veel spontaner en ongedwongener. Bovendien laat je zo zien dat het dienen van de Heere niet iets apart is, vooral voor op zondag, maar dat het juist iets is wat ons hele leven doortrekt.

› Hoort praten over God helemaal bij het leven van elke dag in jullie gezin? Waarom wel of niet?

Ouders hebben bij de doop beloofd hun kind te onderwijzen

Ouders krijgen van God de opdracht om met hun kinderen in gesprek te gaan. Bij de doop krijg je als ouders expliciet de vraag of je de verantwoordelijkheid op je neemt om je kind te onderwijzen en te laten onderwijzen in de christelijke leer. Jullie kind mag gedoopt worden zonder dat hij beseft wat dat betekent. Maar hij heeft wel ouders nodig die hem dat gaan leren. God gebruikt dus het verbond, de lijn van de geslachten, om Zichzelf bekend te maken. Daarbij belooft Hij Zijn zegen. Niet alleen voor je eigen kinderen, maar ook voor de generaties daarna. Zijn toorn duurt drie of vier geslachten, maar Zijn barmhartigheid gaat door tot in duizend geslachten (Exodus 20:5-6). Dat betekent niet dat we het geloof in God door kunnen geven aan de volgende generatie zoals bijvoorbeeld een erfstuk. Het is net als

met het leren kennen van een andere persoon. Je kunt iemand nooit helemaal leren kennen uit de verhalen van anderen. Je leert iemand pas echt kennen als je persoonlijk met hem omgaat. Ouders kunnen veel over de Heere vertellen aan hun kinderen, maar dat persoonlijk leren kennen kunnen ze niet aan hun kinderen geven. Alleen de Heilige Geest kan ons werkelijk leren Wie God is.

Praten is van levensbelang

Maakt het werk van de Heilige Geest ons praten minder belangrijk? Juist niet! Dat we praten over God is van levensbelang voor onze kinderen. Het gaat om hun behoud! Het onderwijs (praten en voordoen) van ouders heeft God uitgekozen als de weg om Zichzelf te openbaren aan gedoopte kinderen. Wij mogen en moeten van onze kant dus doen wat we kunnen. In afhankelijkheid van de Heilige Geest, Die het Woord verder kan brengen dan de oren, Die het hart van je kind kan bereiken. Maar ook in vertrouwen op de belofte van de Heilige Geest bij de doop: Hij wil onze kinderen toe-eigenen wat ze in Christus hebben.

- › Ouders mogen hun kinderen vertellen Wie God is. Zou jij in een paar zinnen kunnen vertellen Wie God is? Wat vind je in ieder geval belangrijk om te noemen? Waarom?

Praten helpt om je kind te begrijpen en te bereiken

Praten is een Bijbelse opdracht, de weg waarlangs God zichzelf laat kennen. Maar praten helpt ook om je kind te begrijpen, om de band met hem te versterken. Op die manier ontdek je hoe je hem het beste kunt bereiken.

Door te praten ontdek je wat er in je kind leeft

'Mam, geeft God niet om dieren?' 'Waarom denk je dat?'
'Nou, Hij laat zomaar al die paarden van de farao verdrinken in de Rode Zee.'

Als je iets vertelt, weet je nooit precies hoe het overkomt bij je kind. Daarom is het fijn als kinderen vragen stellen. Zo merk je hoe je kind denkt en waar hij mee bezig is. Dat helpt je om goed bij hem aan te sluiten in de dingen die je zegt. Voor het ene kind kan het goed zijn om in een gesprek te benoemen dat ons leven niet vrijblijvend is, maar een voorbereiding op de eeuwigheid. Bij een ander kind kan dat juist (te) veel angst oproepen of afstoten in plaats van dat het hem aan het denken zet. Als je met je kind praat, kun je hem beter begrijpen en is het makkelijker een goede reactie te kiezen.

- › Stelt jouw kind weleens vragen over het geloof?
- › Helpt jou dat om te begrijpen hoe hij denkt?

Door te praten kun je je kind verder helpen

'Maar hoe weet je dan of je een nieuw hart hebt?' vraagt Carl (14) op de jeugdclub. De clubleider gaat op zijn vraag in, maar vraagt ook: 'Wat zeggen je ouders ervan?' 'Weet ik dat,' zegt Carl, 'over zulke dingen praten wij thuis niet.' 'Nee?' zegt Floris (14). 'Mijn ouders praten er het liefst de hele dag over, haha. Maar ik vind het wel leuk dat ik alles kan vragen thuis.'

Wanneer ouders weinig of nooit met hun kinderen praten, kunnen zij hen ook niet helpen met hun vragen en twijfels. Als ouders een gesprek over een bepaald onderwerp ongemakkelijk vinden, dan zullen kinderen het hun ouders meestal niet moeilijk maken. Ze gaan er geen vragen meer over stellen. Het onderwerp blijft dan onbesproken. Maar dat heeft wel gevolgen. Een kind staat dan alleen met zijn vragen en gevoelens rond het geloof. Misschien schaamt hij zich voor wat hij denkt. Hij weet niet dat anderen dezelfde vragen of twijfels kunnen hebben. Hij leert ook niet om woorden te geven aan zijn geestelijke vragen en krijgt geen antwoorden.

Wanneer je met je kind praat over het geloof en hem ruimte geeft om moeilijke vragen te stellen, dan kun je je kind ook verder helpen. Je kunt vertellen dat jij dezelfde worsteling hebt gehad of samen een antwoord zoeken op vragen. Zo staat je kind er niet alleen voor en kun je hem verder helpen.

Je kind ontdekt wat belangrijk is

Loisa (19) is voor het eerst op een familiejaarvergadering bij haar vriend Bernard (18). De hele avond praten de ooms over politiek en dingen die spelen in de stad. Dat ze het daar zo uitgebreid over hebben! Bij Loisa's familie gaat het vaak over auto's of dingen in de familie.

Kinderen worden gevormd door het gezin waarin ze opgroeien. Vaak juist door dingen waar je je helemaal niet van bewust bent. Dingen die je pas opvallen als je ziet dat het in een ander gezin op een andere manier gaat. Komen er veel mensen over de vloer of ben je als gezin meer op jezelf? Doe je een dag kortaf als je boos bent of probeer je erover in gesprek te gaan? En ook: welke dingen worden besproken en welke niet? Als er thuis veel gepraat wordt over geld,

Hoofdstuk 1 | *Waarom is praten over het geloof nodig?*

pikken kinderen onbewust op dat dat kennelijk belangrijk is. Als er spontaan gedankt wordt voor de mooie en goede dingen die God geeft, dan zullen kinderen beseffen dat al het goede van God komt.

- › Welke onderwerpen komen er in jullie gezin vaak aan de orde? Waarover spraken jullie bijvoorbeeld vanavond aan tafel?
- › Zijn dit inderdaad de dingen die jullie belangrijk vinden in het leven?

Praten geeft verdieping

Nelleke heeft voorgelezen over Elia. Hij bidt om regen en er komt regen. Ze praat erover door met Maud (5) en Lotte (7).
Luistert God als wij bidden? Doet Hij altijd wat we vragen?

Als je in gesprek bent, is er soms zomaar een opening om dieper af te steken. Door een vraag, een voorbeeld uit je eigen leven of door de link te leggen van wat je gelezen hebt naar je eigen leven. Een mooi voorbeeld hiervan vind je in de Bijbel, in Jozua 4, waar de Israëlieten twaalf stenen moeten stapelen op de rivieroever. Hun kinderen zullen later vragen: 'Papa, wat zijn dat voor stenen?' De ouders mogen dan vertellen dat Israël daar met droge voeten is overgestoken. En ze krijgen daarbij meteen een handvat om het gesprek een stapje te verdiepen: niet alleen vertellen wat er gebeurd is, maar ook wat het betekent. Zo zullen alle volken weten hoe sterk de Heere is en dat Hij het gedaan heeft, zodat zij Hem alle dagen zouden vrezen. Die verdieping mogen wij ook proberen aan te brengen. Wat betekenen de dingen die God vroeger gedaan heeft voor ons leven nu?

Er zijn heel wat redenen genoemd waarom praten over God en het geloof onmisbaar is. Maar is praten dan het enige? Is een goed voorbeeld niet genoeg? Het gaat toch om wat je doet? En als je nu niet zo'n prater bent, hoe moet het dan? Op deze vragen gaat het vervolg van dit hoofdstuk in.

Leef uit wat je zegt

Laat woorden en daden met elkaar kloppen

Jedidja (3): 'Wat heb jij in je mond, papa? Dat is niet eerlijk! U zei dat wij geen snoepje meer mochten!'

Ruben heeft hoofdpijn. Hij besluit die zondagavond de kerkdienst te laten zitten en vroeg naar bed te gaan, want er wacht weer een drukke week. 'Waarom gaat papa niet mee?' vraagt Lize (7). Mirjam legt uit dat Ruben hoofdpijn heeft. 'Hij moet gewoon niet zo veel werken, dan is hij op zondag niet te moe om naar de kerk te gaan. En dan zegt hij tegen ons dat we het belangrijkste voor moeten laten gaan!' zegt Pim (16).

Pubers kunnen vaak duidelijk aanwijzen waar dingen niet kloppen in het leven van hun ouders. Maar ook jongere kinderen hebben vaak goed door of wat je zegt, klopt met wat je doet. Soms kun je het uitleggen, soms hebben ze gewoon gelijk. Als je steeds het een zegt en het ander doet, zullen kinderen zich op den duur weinig meer aantrekken van je woorden. Woorden bereiken alleen hun doel als ze kloppen met wat je doet.

Juist daarom kun je alleen een christelijke opvoeding geven als de

Hoofdstuk 1 | *Waarom is praten over het geloof nodig?*

Heere God de eerste is in je leven. Hoe moet je over Hem vertellen als je Hem zelf niet kent? Hoe moet je laten zien dat Zijn Koninkrijk het belangrijkste is als je zelf veel drukker bent met andere dingen? Als ouders niet het verlangen hebben om met de Heere te leven, is het moeilijk voor kinderen om te ontdekken dat het leven met God echt het allerbelangrijkste en het allermooiste is dat er is.

Dat mag een aansporing zijn voor ouders om steeds de Heere te zoeken en dicht bij Hem te leven. Het is van levensbelang voor jezelf én je kinderen. Tegelijk kan dat strijd geven. Want hoe vaak vergeet je niet om Hem de eerste te laten zijn, hoe vaak lukt het je niet, hoe vaak loop je er zelf niet bij vandaan of worstel je met vragen ... Die strijd zullen je kinderen ook zien. Dat is niet erg. Want in die worsteling zien ze als het goed is wel het verlangen om steeds naar de Heere terug te gaan en Hem de eerste te laten zijn.

Ruben: 'Jongens, ik moet wat vertellen. Ik heb besloten minder te gaan overwerken. Want ik ben nu steeds te moe 's avonds en in het weekend. Je had gelijk met wat je zei zondag, Pim. Ik wil graag meer tijd hebben voor jullie en niet te moe zijn om naar de kerk te gaan.'

Zelf gevoed worden door Gods Woord

Om een voorbeeld voor onze kinderen te kunnen zijn, hebben we het als ouders nodig om zelf voortdurend gevoed te worden. Terwijl het juist in een gezin zo lastig kan zijn. In de kerk word je afgeleid door wiebelende of ruziënde kinderen. Thuis kan het moeilijk zijn om tijd en rust te vinden om stil te worden voor God, te bidden en uit de Bijbel te lezen. Misschien zou je het liefst elke dag een half uur stille tijd willen hebben, maar lukt dat niet met een baby die gevoed moet worden, een peuter die vroeg wakker is of een puber die je hele avond opslokt.

In de opvoedkring worden ideeën uitgewisseld om in de drukte van het gezin toch tijd te maken voor gebed en Bijbel lezen. Jannet heeft zich aangesloten bij de Bijbelkring en heeft zo een stok achter de deur om goed naar een Bijbelgedeelte te kijken. Gert zit vaak lang in de auto en zet dan regelmatig een preek op. Henk en Arianne verdelen de ochtenden: om beurten begint een van hen rustig de dag, terwijl de ander de kinderen opvangt die vroeg wakker zijn. Dorothea en Maarten hebben besloten hun jongste (5) toch nog naar de crèche te laten gaan, zodat ze zelf rustig naar de preek kunnen luisteren op zondagmorgen. Rebecca neemt, nu al haar kinderen op school zitten, bij de lunch de tijd om rustig te lezen en te bidden.

- › Op welke manieren ben jij bezig met God en Zijn Woord?
- › Wat is voor jou een geschikt moment om te lezen en te bidden?
- › Wat kan je helpen om dit moment niet kwijt te raken in alle drukte van het gezin?

Gebed

Naast het gevoed worden door de Bijbel is het gebed onmisbaar. Je mag al je zorgen en vragen in vertrouwen bij de Heere brengen. Bid of je kinderen de Heere persoonlijk mogen leren kennen. Bid voor de zorgen en vragen die ze hebben. Vraag om mensen om hen heen die hun laten zien hoe goed God is. Vraag om openingen voor gesprekken. Vraag om wijsheid als je reageert op vragen of situaties. Bid voor je man of vrouw en voor jezelf, dat je alles krijgt wat je nodig hebt om een goede wegwijzer te zijn voor je kind. Door al je zorgen

Hoofdstuk 1 | *Waarom is praten over het geloof nodig?*

en vragen in het gebed bij God te brengen, word je steeds herinnerd aan Zijn nabijheid, Zijn macht en Zijn goedheid. Je staat er niet alleen voor. Hij kan alles anders maken.

Wat praten lastig kan maken

Weinig ervaring met praten over het geloof

'Eigenlijk draaide alles bij ons thuis om de kerk. Mijn vader was ouderling en deed veel bezoeken. Mijn moeder zat op de vrouwenvereniging en ging vaak helpen bij zieken en ouderen. Er kwamen ook regelmatig mensen bij ons langs om met mijn ouders te praten. Maar toch praatten mijn zussen en ik niet met mijn ouders over onze geloofsvragen. Wij stelden onze vragen niet en mijn ouders vroegen ook niets aan ons.'

'Toen ik verkering kreeg, ontdekte ik dat er in het gezin van mijn vriend heel gewoon over de Heere werd gepraat. Dat vond ik mooi. Mijn moeder zei weleens iets over een preek of zo, maar dan merkte je dat ze zenuwachtig was, alsof ze iets raars zei. En ik moet zeggen dat ik het zelf ook nog steeds ongemakkelijk vind om over het geloof te praten.'

- › Hoe was dat bij jullie thuis? Werd er gesproken over het geloof? Vertelden je ouders ook over hun eigen leven met de Heere?
- › Welke voorbeelden zag je nog meer, bijvoorbeeld als je bij anderen thuis kwam?

Iedereen neemt bij het opvoeden zijn eigen ervaringen mee. Dat geldt voor de hele opvoeding en ook voor het praten over het geloof. Veel ouders van nu zijn opgegroeid in een tijd waarin er weinig gepraat werd over gevoelens en gevoelige onderwerpen zoals ruzies, seksualiteit en het geloof. Misschien heb jij dat ook zo ervaren in je kindertijd en wil je het graag anders doen in je eigen gezin. Maar als het bij jullie thuis een onbesproken onderwerp was, kan het lastig zijn om woorden te vinden. Terwijl het juist makkelijker is om erover te praten als je dat van huis uit gewend bent. Als je dat beseft, is het helemaal de moeite waard om er je best voor te doen in je eigen gezin. Als het jullie lukt om in je gezin wél open over het geloof te praten, maak je het je kinderen makkelijker om dat later in hun gezin ook weer te doen!

Ik ben niet zo'n prater ...

'Ik vind het lastig om over geloven te praten. Bij mij thuis gebeurde het niet, bij mijn vrouw ook niet. Als ik iets moet zeggen, word ik er zenuwachtig van en dan klinkt het niet echt, niet gewoon. Ik ben sowieso niet zo'n prater. Ik doe liever wat voor een ander dan dat ik ergens over moet praten.'

De reactie van deze vader zal ongetwijfeld herkenbaar zijn voor veel ouders. Als je het bovenstaande leest, kun je zomaar het gevoel krijgen dat je allerlei dingen 'moet' die je niet ziet zitten. Dat je tekortschiet. En dat gevoel helpt je niet verder. Het is daarom goed om eerst vast te stellen dat we onze kinderen geen perfecte opvoeding kunnen geven. Opvoeden blijft altijd een zoektocht. Wat is goed voor mijn kind? Wat heeft het nu nodig? Wat lukt mij en waar liggen mijn eigen beperkingen?

Wees daarom niet te streng voor jezelf als je bezig bent met opvoe-

Hoofdstuk 1 | *Waarom is praten over het geloof nodig?*

den. Niet iedereen is hetzelfde en niet iedereen praat even makkelijk. Dat hoeft ook niet. God kan iedereen op zijn eigen manier gebruiken. Uiteindelijk gaat het in het geloof om het vrucht dragen. Om het doen van goede werken, tot eer van God. Daarom is praten zeker niet belangrijker dan doen. Juist in je leven kun je zo veel laten zien van wat het betekent om de Heere te volgen.

Toch is in het begin van dit hoofdstuk wel duidelijk geworden dat praten over het geloof nodig is. En gelukkig is praten iets wat je kunt leren. Wat zou je kunnen doen als je van jezelf niet zo'n prater bent?

- Neem de tijd om te zoeken naar wat past bij je kind, maar ook bij jezelf. De een kan goed uitleggen, de ander kan met een korte opmerking veel zeggen. Voor de een werkt het om samen iets te doen, de ander praat liever bij het naar bed gaan.
- Probeer in stappen te denken. Je kunt beginnen om met je kinderen te praten over alledaagse onderwerpen. Vervolgens kun je een stapje verder gaan door te vragen hoe ze dat vonden of hoe ze zich toen voelden.
- Doe ideeën op bij andere ouders: hoe pakken zij het aan?
- Over moeilijkere onderwerpen kun je eerst praten met je man of vrouw of met een goede vriend(in). Dan heb je je gedachten al eens onder woorden gebracht en is het makkelijker om het er daarna met je kinderen over te hebben.
- Er zijn kinderbijbels, boekjes en spelletjes die een hulpmiddel kunnen zijn om met je kinderen in gesprek te raken. Boeken om 's avonds even te kletsen over de dag, maar ook boeken rond de Bijbel met vragen en opdrachten die aansluiten bij de leeftijd van je kind. Dat kan helpen als je het lastig vindt om in gesprek te raken. En voor sommige kinderen werkt het beter als ze een doe-opdrachtje krijgen of iets in mogen vullen dan wanneer ze alleen 'moeten' praten.

- › Over welke dingen praat je makkelijk en over welke niet?
- › Waar zou je wat vaker over willen praten?
- › Hoe zou je man/vrouw of een vriend(in) je daarbij kunnen helpen?
- › Bedenk een stap die je als eerste zou kunnen zetten.

Er zal voor iedere ouder en voor ieder kind iets anders zijn dat ‘werkt’. In het vervolg van dit boek bekijken we verschillende manieren om te praten met je kind en geven we tips om met hem of haar in gesprek te raken. Je kunt rustig uitproberen wat bij jou en je kind past.

Praten over het geloof is niet iets wat je zomaar even doet. Je praat niet met iedereen over je diepste gevoelens. Daarvoor is het nodig dat je elkaar kent en vertrouwt. Dat je weet dat de ander je serieus neemt en dat jouw woorden bij hem veilig zijn. Naar die veilige basis kijken we in hoofdstuk 2.